1 טאָג
נעדייינקס אז מיר קאָנען אייך געבן
באַדינונג אויב איר פאַרלאַנגט,
אין אַלע אייערע
37 266, PERTH DYE WORKS LTD.
דריי קלייניג
אָדער פאַרבן
נ. ב. פאַרבנאַי, מענעדזשער.

עקספּערטן אין פאַרריכטן פענדערס און באַדיס: אפּהאַלס־טערינג און דיזאַקע אַרבעט. עסטימייטס געגעבן פריי.
אייער אַלטע קאַר געמאַכט ווי נייַ!
WINNIPEG AUTO PAINTING CO.
Henry Shipper and Jake Fireman, Props.
PHONE 24 527
253 ELLEN ST.
(Near Logan Ave.)

זינדיק בלוט

א העכסט שפּאַנענדער דראַמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

פון א. ר.

(פאָרזעצונג)

— ווי אַזוי האָט עס גאָר געקאָנט פּאַסירן מיט מיר? ווי אַזוי איז דאָס גע־שען, וואָס איך, אַ יונגער באַי, אַ קינד פון רייכע עלטערן, אַ שילער פון קאַ־לערש האָב געקאָנט אַלץ אַוועקוואַרפן און זיך לאָזן אויף אַזאַ געפערלעכן און קורץ מען וועג? ווי אַזוי האָב איך עס גע־קאָנט טאָן? פאַרוואָס האָב איך זיך פריי ער נישט באַטראַכט וואָס איך טו?

די אויגן האָבן זיך אים איבערגענאָסן וואָס זשע איז מיר געבליבן צו טאָן? מיט טרערן און ער האָט זיך געפרוּבט פאַרסיידיקן קעגן זיך אַליין:

— אָבער וואָס בין איך דען שולדיק? צי האָב איך דען געהאַט אַן אַנדער אויס־וועג? וואָס האָב איך דען געקאָנט אַנ־דערש טאָן? שולדיק אין נישט קיין אַנ־דערער, נאָר מיין אייגענער פאָטער. אים האָב איך אַלץ צו פאַרדאַנקען. ער האָט נישט געקאָנט און נישט געוואָלט ביי־שטיין זיין ווילדע תאוות. ער האָט זיך נישט געוואָלט רעכענען מיט זיינע קינ־דער, ער האָט נישט באַהערשט זיין זינדיק בלוט און ער האָט דוקא געוואָלט אויס־פירן זיינס. ער האָט דוקא אַריינגענומען אַ יונגע פרוי אין שטוב. ער, אַ מאַן אין די זעכציקער, אַ מאַסע פון דערוואַקס־סענע קינדער, האָט געהייראַט מיט אַ מיי־דעל פון עטלאַכע און צוואַנציק יאָר — האָט איר פּראַסט און פּשוט געקויפט פאַר געלט, זיך צעקריגט מיט די קינדער, אַרויסגעטריבן פון שטוב דעם עלטסטן זון, האָט חרוב געמאַכט די הויז, און איך האָב ניט געקאָנט בעריבן — איך האָב ניט געקאָנט צוקוקן ווי דער מאַמעס נאָמען ווערט פאַרשוועכט . . . איך האָב געמוזט אוועק פון דער הויז . . וואו זשע האָב איך געהאַט צו גיין? האָב איך געבלאָנדזשעט ביז איך האָב פאַר־בלאָנדזשעט געוואָרן, און איצט? —

— וואָס זשע? וועט מען מיר טאַקע אומבריינגען? ווען מען טאַקע איבערריי־סן מיין לעבן? וועט מען טאַקע מאַכן אַ סוף פון מיר? פאַר וואָס? פאַר וואָס קומט עס מיר? איך בין דאָך פאַרט אומשולדיק? איך האָב דאָך קיי־נעם נישט געהרג'עט?

און אַזוי טראַכטנדיק, האָט ער גענומען שווידערן. יעדער אַבר אין אים האָט גע־נומען ציטערן. ער האָט אַזוי מורא גע־קראָגן פאַרן טויט. ער האָט אַזוי גענאַרט און בעביינקט נאָכן לעבן. ער פלעגט אויס־שפּרינגען מיט האַלב משוגענע אויגן און זיך רייסן די האָר פון קאָפּ, ווייַנען, שלאָ־צען און שרייען:

—איך בין דאָך נישט שולדיק . . . איך בין דאָך אומשולדיק . . .

אָבער ווער האָט זיך צוגעהערט צו זיין געוויין? קיינער ניט

(פאָרזעצונג קומט)

זייערער מאַגן

פולשטענדיק אויסגעהייל מיט באַרימטע ווערזשעטייל פילס

פרס. פרענק סי., פון בלעקבורן, שרייבט: "איך האָב א לאַנג צייט געליטן פון סאַנז זייערקייט און פאַרשטאָפונג, אָבער זינט מען האָט מיר גע־ראַטן צו פּרובירן אייערע וואַנדערבאַרע פאַר־טערס כיסל ליווער פילס קאָן איך אַלעס. סאָ־רר. פאַרטערס כיסל ליווער פילס זיינען ניט קיין געוויינלעכער אַפּטיר מיטל. זיי זיינען אינגאַנצן ווערזשעטייל און האָבן א באַשטימטע, נורט־פולע מאַכט זייערזעלבן אויף דער פעגער. זיי מאַכן א סוף צו פאַרשטאָפונג, אומפאַרדייאונג, נורדע־קייט, קאָפּוויי־לייט, שלעכטן אויסזעען. ביי אַלע דראַגיסטן. 25מ. און 75מ. רוטיע פּעקלאַך.

Doctors' Directory דאָקטוירים
IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
53 578	51 250	**דר. ס. דוש. בערמאַק**, 834 מיין סטריט אָפיס שטונדן: 2—4 און 7—8 DR. J. C. BERMACK
54 107	54 107	**דר. דוש. ברענער**, 402 סעלקירק עוועניו אָפיס שטונדן: 3—5, 7.30—8.30 DR. J. BRENER
26 947	53 422	**דר. א. גוטמאַן**, 714 מאַראַנטאַ דזששן. טראַסט בלדג. 283 פּאָרטעדזש עוועניו, קאָר. סטיט אָפיס שטונדן: 10—12, 2—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. A. GUTTMAN
22 717	54 429	**דר. ס. דזשאַוויש**, 404 באַיר בילדינג שטונדן: 11—12 און 3—6 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. SIMON JAUVOISH
26 600	28 153	**דר. ה. הערשפילד**, 576 מיין סט. קאָר. אַלעקסאַנדער עוו. אָפיס שטונדן: 11—1, 2—5 און 7—9 DR. H. HERSHFIELD
52 744	51 772	**דר. כ. א. וויקטאָר**, קאָר. סעלקירק און סאַלטער (איבער דער באַנק) אָפיס שטונדן: 3—5 און 7—8 DR. B. A. VICTOR
53 181	53 181	**דר. י. פּערלמאַן**, 291 באַראָוס עוועניו, קאָר. משאַרלס אָפיס שטונדן: 3—5 און 7—8 DR. I. PEARLMAN
54 866	51 968	**דר. ס. קאָבריסקי**, סוויט 2 קראַסנאָ בלאָק (מיין און דאַפערין עוועניו) אָפיס שטונדן: 3 — 5 און 7.30 — 8 DR. S. KOBRINSKY
53 915	52 614	**דר. סעם ראָדין**, ראַיאַל בענק בילדינג (מיין און סעלקירק) אָפיס שטונדן:: 3—4 און 6—8 DR. SAM RODIN
88 916	59 473	**דר. א. ל. שובין**, אָפיס שטונדן 11—12 און 2—6 אָפיס: בענק אָף קאַמערס בלדג., מיין און אַלעקסאַנדער רעזידענס: 375 מאַקריי עוועניו. DR. A. L. SHUBIN
		אויגן, אויערן, נאָז און האַלז
29 110	51 848	**דר. י. ה. בעקמאַן**, 613 באַיר בילדינג DR. J. H. BECKMAN
24 465	51 359	**דר. ד. מ. דזשענאָף**, 830-2 סאַמערסעט־בלאָק DR. D. M. GENOFF
		קינדער קראַנקהייטן
88 013	53 320	**דר. ה. מעדאָוויי**, 904 באַיר בלדג. 3—5: 332 מאַניטאָבאַ עוו. 11—12 DR. H. MEDOVY
22 446	51 801	**דר, דזשאַ. ה. שאַפּירא**, 604 באַיר בילדינג שטונדן: 3—5 און ביי אַפּאָינטמענטס DR. GEO. H. SHAPERA

Dentists Directory דענטיסטען
IN ALPHABETICAL ORDER

Office	Residence	
51 560	41 652	**דר. י. בן עזרא**, כ.א. 962½ מיין סטריט, קאָר. סעלקירק. DR. I. BEN EZRA, B.A.
53 720		**דר. מ. א. בריגמאַן**, סוויט 1 סט. דזשאַנס בלאָק. 984 מיין סט. DR. M. A. BREGMAN
56 056		**דר. ס. טשוירטשיל**, סוויט 1. טריק בלאָק. 972 מיין סט. DR. S. H. CHURCHILL

היימאַן און העסטרין
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס און א. וו.
216 — מעקאַינטייר בלאָק — 216
טעלעפאָן 21 627
מר. העסטרינס וואוינונג:
306 סס. דזשאַנס עוועניו, טעל. 53 133

שינבין, מאָראָזניק און ראָבלין
Shinbane, Morosnick & Roblin
Barristers, Solicitors and Notaries
באַריסטערס, סאָליסיטאָרס, נאָטאַריוס
Office: 207-8 Confederation Life Bldg.
457 Main St. Opposite City Hall
טעלעפאָן 21 345—6

טשערניאַק, קאַפּשטיין און סטיוואַק
Barristers, Solicitors, Etc.
460 מיין סטריט
טעלעפאָן 24 591 און 24 666

קאַנטאָר און דאָרפמאַן
אַדוואָקאַטס און נאָטאַרי
CANTOR & DORFMAN
211 קוריר בילדינג, 233 פּאָרטעדזש עוועניו.
טעל. 29 937—89 225
רעזידענס:
103 בענערמאַן עוועניו, טעל. 51 353

ה. שולמאַן
אַדוואָקאַט און נאָטאַרי
געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט
Schulman & Nitikman
213 קאַנפעדעריישאַן לייף בילדינג
457 מיין סטריט, אַנטלעגן סיטי האַל
טעלעפאָן 88 462

ש. מילער
באַריסטער, סאָליסיטאָר א. א. וו.
S. MILLER, B.A., LLB.
505 Paris Bldg., Portage and Garry
Phone 22 203
מר. מילערס וואוינונג: 152 באַראָוס עוו.
טעלעפאָן 51 652

מ. אוועראַך
באַריסטער, סאָליסיטאָר, נאָטאַרי א.א.וו.
824—8 ראַיאַל בענק בלדג.
טעלעפאָן 86 200
רעז. 435 אַבערדין עוועניו, טעל. 53 354

Drs. W. J. KING and D. B. REID
Chiropractors
914 SOMERSET BLDG. PHONE 24 448
10 יאָר פּראַקטיק אין ווייניפּעג. פיינסטע איינריכטונג איינשליסנדיק וויסנ־שאַפטלאַכע נייסטע ראַדיאָנק פּאַטהאָלאָגיש צו דיאַגנאָזירן אַלע קראַנק־הייטן און אַרבעט אויס דיעטע צוצופּאַסן צו יעדן קאַמפּליינט.
פרייע גרינדלאַכע עקזאַמענירונג

פיינסטע קוואַליטעט און גרעסטער סייל אין קאַנאַדע
"SALADA" TEA
"פריש פון די גערטנער"

אידנבּרידזש - דער יום-טוב פון אידישן פאַרמער לעבן

פון מ. א. גרעי (נור־אַריה)

מיט פרייד האָב איך אָנגענומען די איינלאַדונג צו זיין דער פאַרטרעטער פון דער אידישער טריבונע אין מערב קאַנאַ־דע, צו זיין דער פאַרטרעטער צו דעם גרויסן היסטאָרישן יום־טוב פון די אידי־שע פאַרמערס אין קאַנאַדע, — צו ביי־וואוינען דעם 25 יאָריקן יובילײ פון דער אידישער פאַרמער קאָלאָניע אין אידנ־בּרידזש. אַן זייערדיק דאַרט איז מיין פרייד נאָך פאַרגרעסערט געוואָרן. איך האָב ווירקלאַך ניט דערוואַרטעט צו זעען אַזוי פיל אידישע קאָלאָניסטן פון אייר נרופּע, מיט אַזוי־פיל ליבשאַפט פאַר זייער אַרבעט, און מיט אַזוי־פיל אָפּטימיזם.

דער יום־טוב, ווי מען האָט מיר אויבער געגעבן, האָט זיך אָנגעפאַנגען שבת אין שול — ניט פאַרגעסנדיק די ערשטע פּר־אָגער וועמעס לעבנס פון זיינען אויסגע־קאָשן געוואָרן און וועמעס אייביקע היים איז ניט ווייט פון דעם פּלאַץ וואו דער יום־טוב איז געפייערט געוואָרן, — די פּיאָנערן וואָס האָבן געמאַכט מעגלאַך דעם גרויסן יום־טוב.

מיר זיינען אָנגענומען אין דער קאָלאָ־ניע זונטאָג. דעם אָנפאַנג פון פאַראַד עט־וואָס פאַרשפּעטיקט צוליב דער באַאַבאַכ־טונג פון דער אַריינפאָר אין דער אידי־שער אידנבּרידזש. די קאָלאָניע אין אָפּ־נעצאַמטס פון דער אויסערער וועלט מיט אַ בריק וואָס די קאָלאָניסטן רופן עס "אידנבּריק". און גלייך ביים וועג שטייט די שול, דער הויף באַפּוצט מיט פּאַנצן, און מיט פּאַסיקע אויפשריפטן. די וועגן זיינען פאַרנומען מיט טוערערן און פּיין בעוויט. אַ פור געשפּאַנט מיט אָקסן פירן די אַלטע פּיאָנערן פון דער קאָלאָניע, מיט אַ גרויס־ער אויפשריפט "טראַנספּאָרטאַציע פון 1906". נאָך דעם קומען אַ רייע וועגענער און קאַרס כמעט אויף צוויי מייל די לענג. זייער איינדרוקספול איז געווען דער פּאַ־ראַד, און נאָך מער איינדרוקספול איז גע־ווען די פרייאַלאַכע, פון דער זון פאַרברענ־טע פּנים'ער פון די פאַרמערס.

דער פאַראַד האָט זיך אָנגעפאַנגען פון דעם האָל און האָט זיך געענדיקט לעבן דער שול.

מר. וויקער, דער מעיאָר פון דער מוניי־ציפאַליטעט און אייניקע פון די ערשטע פּיאָנערן אין אידנבּרידזש האָבן אין אַ גר־טען ענגליש דערקלערט פאַר די אידישע פאַרמערס און געסט, און אויך פאַר דער גרויסער צאָל קריסטן וואָס זיינען געקו־מען צו דער שמחה. די וויכטיקייט פון דעם יום־טוב, שילדערנדיק עפּיזאָדן פון די ערשטע פּיאָנערן איבערלעבונגען.

נאָכמיטאָג האָט דער פאָרזיצער איינגע־לאַדן אויף דער פּלאַטפאָרם אין שול הויף די פּיאָנערן־קריסטן וועלכע האָבן בייגע־טראָגן און געהאָלפן די קאָלאָניסטן אין די ערשטע יאָרן. אויך פאַרשטייער פון דער רעגירונג און אַנדערע פאַרטרעטער.

די באַגריסונגען זיינען אַלע געווען האַרציק און פול מיט לויב געזאַנג פאַר די וואונדערבאַרע דערגרייכונגען פון די ע־שטע פּיאָנערן וועלכע זיינען דורכגעפירט געוואָרן אונטער די שווערסטע באַדינגונ־גען.

באַגריסונגען זיינען דערהאַלטן געוואָרן פון דעם פערדראַלן מיניסטער פון אַגרי־קולטור, אָטאַוואַ; פּרעמיער ענדערסאָן פון מאַנקאַטשעוואַן; לייאָן קאָהען, טשערמאַן פון דער איק"אַ; ס. וו. דזשייקאָבס; בית־יתומים, ווייניפּעג; מושב זקנים, ווייניפּעג, און פון פילע אַלטע קאָלאָניסטן און פריינט וועלכע האָבן פאַרלאָזן די קאָלאָ־ניע.

דער וועכטער האָט אַריינגעקוקט דורך דעם שייבל אין דער טיר. און ער האָט זיך באַלד אָפּגעקערט, ביי אים איז עס קיין נייעס ניט געווען. ווייַנען, געוויין און שלוכצן, האָט ער זיך שוין גענוג אָנגעהערט.

ער איז געוואָרן הילפלאָז. ער האָט גע־כליפּעט ווי אַ קינד און ער האָט אויסגע־שטרעקט די הענט, ווי ער וואָלט געבעטן הילף ביי זיין מוטער.

— איך בין דאָך אומשולדיק . . . . . אומשולדיק . . . פאַרוואָס קומט עס מיר?

אַזוי פלעגט ער פאַרברייַנגען די טעג. ער פלעגט זיך אָפּזאָגן פון גיין אויפן שפּאַציר. צי וואָס? צי וואָס זאָל ער אַרויסגיין און דערפילן די אויסערלאַכע וועלט, צו וועלכער ער קאָן זיך ניט צו־ריקקערן.

אַז ער פלעגט אַמאָל יאָ אַרויסגיין אויף אַ שפּאַציר — פרעגט ער אַרויסקומענדיק אויפן הויף, בלייבן שטיין, פאַרלייסן דעם קאָפּ צום בלויען הימל און גאָלדענער זון און ער פלעגט בלייבן שטיין אַ פאַרגלי־ווערטער און די פיס האָבן אים גענומען ציטערן. דאַן פלעגט ער וועגנדן זיינע בלי־קען אַהין, וואו עס דאַרף זיך געפינען זייער הויז, וואו ער איז אויסגעוואַקסן און דאָס האַרץ האָט זיך אין אים נערוסן אויף שטיקער. די אָדערן אויפן האַלז אים גע־נומען ספּאַזמיש ציטערן און ער האָט גע־האַט דאָס געפיל אַז ער ווערט לער־שטיקט.

— וואָסער — וואָסער — האָט ער גענומען בעטן.

ווי וועכטער האָבן געקוקט אויף אים מיט מיטנעפיל. מען האָט אים דערלאַנגט וואָסער. ער האָט געטרונקען און שווער געקרעכצט. די וועכטער דער רחמנות געהאַט אויף דעם יונגן לעבן וואָס דאַרף אינגיכן אומגעבראַכט ווערן. עפּעס האָבן זיי דאָך געהאַט אַ בלייך געפיל אַז דער יונגער בחור איז אַ קרבן פון אומשולדיקן. פון אומגליקלאַכע געשעענישן און צור־פאַלן. אַז ער האָט אפשר נאָרנים אויא שרעקלאַך מערדערישן כאַראַקטער, אַז ער האָט אפשר נאָר ניט געמיינט צו באַ־גיין אַזאַ גרויס פאַרברעכן . . . אָבער זיי האָבן געשווינען. וואָס זאָלן זיי טאָן? זיי האָבן אים נאָר געפירט טריסטן, אָבער זיי האָבן ניט געהאַט קיין וועגן אויפן פאַר אים. וואָרום, וואָס? זאָלן זיי אים זאָגן?

און שפּעטער, אַז סעם איז געווען שוין צוריק אין זיין צימער האָט ער צוזאַ־מענגעבראָכן, ער האָט זיך געוואָרפן אויף זיין בעטל, האָט נעגראָבן איר פּנים אין געלעגער און זיין נאַנצער גוף האָט שרעק־לאַך ספּאַזמיש געציטערט פון ווייטאָג און צאָרן.

אַזוי האָט ער פאַרבראַכט די טעג.

די נעכט אָבער זיינען געווען גרויע, ליידיקע, און שרעקלאַכע. ביינאַכט, אין דער פינסטער, האָט זיין מוח שטאַרקער געאַרבעט און ער האָט, לינגדיק אויפן בעלעגער איבערגעלעבט די יסורים פון טויט טראַכטנדיק וועגן דעם. ער איז געלעגן און ער האָט זיך געמאַטערט און קיין שלאָף איז נישט געקומען. די שרעק איז נישט אָפּגעטראָגן און ווי נאָר ער האָט פאַרמאַכט די אויגן און ער האָט גע־נומען איינשלאָפן, אַזוי גלייך זיינען

דער וועכטער האָט אַריינגעקוקט אויף אים מיט מיטנעפיל. מען האָט אים דערלאַנגט וואָסער. ער האָט געטרונקען און שווער געקרעכצט. די וועכטער דער רחמנות געהאַט אויף דעם יונגן לעבן וואָס דאַרף אינגיכן אומגעבראַכט ווערן. עפּעס האָבן זיי דאָך געהאַט אַ בלייך געפיל אַז דער יונגער בחור איז אַ קרבן פון אומשולדיקן. פון אומגליקלאַכע געשעענישן און צור־פאַלן. אַז ער האָט אפשר נאָרנים אויא שרעקלאַך מערדערישן כאַראַקטער, אַז ער האָט אפשר נאָר ניט געמיינט צו באַ־גיין אַזאַ גרויס פאַרברעכן . . . אָבער זיי האָבן געשווינען. וואָס זאָלן זיי טאָן? זיי האָבן אים נאָר געפירט טריסטן, אָבער זיי האָבן ניט געהאַט קיין וועגן אויפן פאַר אים. וואָרום, וואָס? זאָלן זיי אים זאָגן?

און שפּעטער, אַז סעם איז געווען שוין צוריק אין זיין צימער האָט ער צוזאַ־מענגעבראָכן, ער האָט זיך געוואָרפן אויף זיין בעטל, האָט נעגראָבן איר פּנים אין געלעגער און זיין נאַנצער גוף האָט שרעק־לאַך ספּאַזמיש געציטערט פון ווייטאָג און צאָרן.

אַזוי האָט ער פאַרבראַכט די טעג.

די נעכט אָבער זיינען געווען גרויע, ליידיקע, און שרעקלאַכע. ביינאַכט, אין דער פינסטער, האָט זיין מוח שטאַרקער געאַרבעט און ער האָט, לינגדיק אויפן בעלעגער איבערגעלעבט די יסורים פון טויט טראַכטנדיק וועגן דעם. ער איז געלעגן און ער האָט זיך געמאַטערט און קיין שלאָף איז נישט געקומען. די שרעק איז נישט אָפּגעטראָגן און ווי נאָר ער האָט פאַרמאַכט די אויגן און ער האָט גע־נומען איינשלאָפן, אַזוי גלייך זיינען

שרעקלאַכע חלומות געקומען צו אים. די חלומות זיינען געווען שרעקלאַכע. זיי האָבן אים געמאַטערט און זיי האָבן אים געפייניקט.

איין חלום האָט ער לכמל געזען:

פון הויז פירט מען אים אַרויס. מען פירט אים אַריין אין אַ פינסטערן וואַלד. ערגעץ קלינגען געלעקער און די תליה וויגט זיך און וואַרט אויף אים, ווינקט צו אים מיט אַ רויטן און בלוי־טיקן פינגער און רופט אים צו זיך.

און אַט — עס קומט אַריין דער וועכ־טער אין זיין צימער און ער הערט ווי יענער רעדט מיט אַ ווייך קול:

— העי סעם־ שטיי אויף קום אַרויס אויפן הויף . . . דיין מאַמע איז געקו־מען, זי שטייט דאָרט און וואַרט אויף דיר.

ער שרייט אויס:

— מיין מאַמע? מיין גוטע, ליבע מאַמע? ענדלאַך זיך דערמאָנט אין מיר!

און ער שפּרינגט אויף, לויפט צו צו דער טיר, נאָר דער וואַכטער פאַרהאַלט אים:

—טו זיך אָן די שיך מיטן היטל — ס'איז אַ פראָסט אין דרויסן.

סעם פאָלגט וואָס דער וועכטער הייסט אים, דערנאָך גייט ער נאָכן וועכטער. די קאָרידאָרן זיינען אַזעלכע לאַנגע און שוואַרצע. עפּעס פינסטערע הייל אונ־טער דער ערד. וואָס פאַר אַ שרעקלאַכע קעלט עס בלאָזט פון אַלע זייטן — ער גייט און ציטערט, גייט און רופט "מאַ־מע"!

נאָר אין מיטן גיין שטעלט ער זיך אָפּ. ניין, ער קאָן ווייטער נישט גיין. ער פילט ווי דאָס בלוט פאַרפרירט אין זיינע אָדע־רן.

— וואָס זשע שטייסטו! דיין מאַמע וואַרט דאָך אויף דיר!

— וועכטער! איך קאָן נישט גיין! איך פריר!

— קום, זאָגט מען דיר! קום, דו מערדער!

— עס איז מיר דאָך אַזוי קאַלט! איך קאָן דאָך נישט באַוועגן מיט מיינע פיס!

— און הרג'ענען אַ מענשן האָסטו געקאָנט?

— איך האָב נישט גע'הרג'עט, אַדרבא, פרעגט אים אַליין. פרעגט דעם גע'הרג'־עטן.

דער וועכטער לאַכט מיט אַזאַ גרויסן און שוואַרצן מויל.

— קום — אַלץ איינס וועסטו שטאַר־בען . . .

און ער בלייבט שטיין. ניין! ער וועט נישט גיין.. סאַי ווי סאַי וועט מען אים הרג'ענען. וואָס האָט ער אַנצוואַווע־רען? ניין, ער וועט נישט גיין.

—אַהאַ! איר ווילט מיר פאַרנאַרן? צו דער תליה פירט איר מיך? איך וועל אָבער נישט גיין!

ביים וועכטער צינדן זיך אָן די אויר־גען. אַך ווי זיי ברענען. ער נעמט אים שטופּן און שלאָגן איבערן פּנים. ער קלאַפּט אים אין האַרצן:

— קום, זאָגט מען דיר!

— איך וועל נישט גיין! איך בין נישט שולדיק!

ער פאַלט צו דער ערד. די ערד איז שוואַרץ און וויך. ער גראָבט זיך איין אין איר מיט די הענט און מיט די פיס און רעוועט, דעוועט ווילד און משוגנ'דיק. אַלע אַבראַנס זיינען שרייען און ליאַרעמען: איך בין נישט שולדיק! איך בין נישט שולדיק! איך וועל נישט גיין! איך וועל נישט גיין!

— דו וועסט שוין יאָ גיין!

און די' וועכטער לויפן זיך צוזאַמען. מען הייבט אים אויף. ער קאָן נישט רירן מיט קיין אַבר. מען טראָגט אים אין אַר שרייט. נאָר זיין געשריי העלט זיך ניט. זיין קול קאָן זיך נישט אַריינשפּאַרן אין דער גערייכטער פינסטערניש. ער אַליין הערט, נישט זיין קול. אַט — מען האָט אים אַרויסגעטראָגן אויפן הויף. עפּעס מאָרגע אויפן הויף. ס'איז נישט טאָג און נישט נאַכט. עס שיינט אַ זון און ס'איז פינסטער, שוואַרץ. מיט אַמאָל דערזעט ער: די תליה שטייט אין מיטן הויף און קייכט פון געלעכטער. און ער הערט ווי די תליה רופט אים:

— קום אַהער, סעם! קום אַהער!

און ער נעמט ווידער שרייען. אָבער די געשריי־ען בלייבן פאַרשטיקט אין האַלז און קאָנען פון דאָרט נישט אַרויס.

די וועכטער שטופּן אים צו דער תליה.

— מאַמע! מאַמע, וואו ביזטו?

אַט שטייט די מאַמע זיינע זי איז בלייך, אויסגעצערט, אָבער איר פּנים אין שטריינג. די אויגן שאַרף און קאַלט.

ער וויל דער מאַמען אין קאָן ניט. די פעטליע לינגט אים אויפן האַלז און לאָזט נישט שטרעקט ער אויס צו איר די הענט, נאָר די מאַמע שטייט שטיל און רירט זיך נישט פון אָרט. ער שטרעקט אַלץ די הענט און רייסט זיך צו איר:

— מאַמע!

די שטריק פאַרציט זיך אָבער שטאַר־קער. ער קאָן שוין דעם אָטעם נישט באַפּן, און ער גיט זיך אַ שליידער און ער כאַפּט זיך אויף נישט טויט און נישט לעבעדיק.

ער האָט אַרויסגעלאָזן אַ יאָמערלאַך געשריי און ער האָט מורא געהאַט צו עפענען די אויגן און ער האָט געשריען אין פינסטערן צימער אַריין. ער האָט גע־ליאַרעמט מיט אַזעלכע יאָמערלאַכע קר־לות, אַז דער וועכטער אין קאָרידאָר האָט זיך אויפגעכאַפּט פון זיין דרעמלען און ער איז צוגעלאָפן צו דער טיר.

ער איז אַראָפּ פון זיין בעלעגער און ער האָט זיך פאַרוואָרקט אין אַ ווינקל. ער האָט זיך איינגעקאָרטשעט און ער האָט געציטערט מיט אַלע גלידער ביז ער איז געקומען צו זיך און ער האָט געוואוסט אַז דאָס איז געווען אַ חלום.

ער האָט זיך דערנאָך צוריקגעקערט צו זיין געלעגער, נאָר לייגן זיך האָט ער שוין מורא געהאַט. אין אים איז געווען אַזאַ גרויל, אַז ער אַליין האָט נישט מער געוואוסט צי ער איז נאָך ביים זינען אָדער ער איז שוין אינגאַנצן משוגע גע־וואָרן.

דער וועכטער האָט אָנגעקלאַפּט און ער האָט געזאָגט אַז ער זאָל זיך באַרואיק.

— העי באַי — באַרואיק זיך!

—העי באַי — דער גאַווערנאָר וועט דיר מוחל זיין.

— וואָס זאָגסטו?

—אַ גוטער גאַווערנאָר — גיב אַן פאַר אַ פאַרדאָן.

סעם האָט מער נישט געענטפערט. ער האָט זיך אַוועקגעזעצט אויף זיין בעטל, נאָר געלייגט האָט ער זיך מער נישט. ער איז געזעסן און ער האָט ווידער גע־טראַכט וועגן זיין גורל, ווידער געמאַכט אַ חשבון פון זיין לעבן און — אין פינ־סטערן צימער האָט ער שטיל און ביטער געוויינט ער האָט באַוויינט זיין מזל, גע־וויינט מיט חרטה און ער האָט געפילט אַז ער וויינט אויס זיינע לעצטע טרערן.

***

און איין טאָג, ווען סעם איז געזעסן אַ דערשלאָגענער אין זיין צימערל און ער האָט געקוקט אויף די באַלדרנע זונען שטראַלן וואָס האָבן זיך אַריינגעגלישט דורך די גראַטעס פון די פענסטער, איז ער פּלוצלונג דואיקער געוואָרן. עפּעס אין אים האָט זיך איינגעשטילט און ער האָט געגומען טראַכטן לאַנגישער, קלאָ־רער און ער האָט איצט נעמען פאַרשטאַ־נען וואָס אים איז פאַרגעקומען. מיט אַמאָל איז אים איינגעפאַלן: פאַרוואָס וואָס האָב איך .קניש....ץ ..תעיאַטע

מיט פרייד האָב איך אָנגענומען די איינלאַדונג צו זיין דער פאַרטרעטער פון דער אידישער טריבונע אין מערב קאַנאַ־דע, צו זיין דער פאַרטרעטער צו דעם גרויסן היסטאָרישן יום־טוב פון די אידי־שע פאַרמערס אין קאַנאַדע, — צו ביי־וואוינען דעם 25 יאָריקן יובילײ פון דער אידישער פאַרמער קאָלאָניע אין אידנ־בּרידזש. אַן זייערדיק דאַרט איז מיין פרייד נאָך פאַרגרעסערט געוואָרן. איך האָב ווירקלאַך ניט דערוואַרטעט צו זעען אַזוי פיל אידישע קאָלאָניסטן פון אייער נרופּע, מיט אַזוי־פיל ליבשאַפט פאַר זייער אַרבעט, און מיט אַזוי־פיל אָפּטימיזם.

דער יום־טוב, ווי מען האָט מיר אויבער געגעבן, האָט זיך אָנגעפאַנגען שבת אין שול — ניט פאַרגעסנדיק די ערשטע פּר־אָגער וועמעס לעבנס פון זיינען אויסגע־קאָשן געוואָרן און וועמעס אייביקע היים איז ניט ווייט פון דעם פּלאַץ וואו דער יום־טוב איז געפייערט געוואָרן, — די פּיאָנערן וואָס האָבן געמאַכט מעגלאַך דעם גרויסן יום־טוב.

מיר זיינען אָנגענומען אין דער קאָלאָ־ניע זונטאָג. דעם אָנפאַנג פון פאַראַד עט־וואָס פאַרשפּעטיקט צוליב דער באַאַבאַכ־טונג פון דער אַריינפאָר אין דער אידי־שער אידנבּרידזש. די קאָלאָניע אין אָפּ־נעצאַמטס פון דער אויסערער וועלט מיט אַ בריק וואָס די קאָלאָניסטן רופן עס "אידנבּריק". און גלייך ביים וועג שטייט די שול, דער הויף באַפּוצט מיט פּאַנצן, און מיט פּאַסיקע אויפשריפטן. די וועגן זיינען פאַרנומען מיט טוערערן און פּיין בעוויט. אַ פור געשפּאַנט מיט אָקסן פירן די אַלטע פּיאָנערן פון דער קאָלאָניע, מיט אַ גרויס־ער אויפשריפט "טראַנספּאָרטאַציע פון 1906". נאָך דעם קומען אַ רייע וועגענער און קאַרס כמעט אויף צוויי מייל די לענג. זייער איינדרוקספול איז געווען דער פּאַ־ראַד, און נאָך מער איינדרוקספול איז גע־ווען די פרייאַלאַכע, פון דער זון פאַרברענ־טע פּנים'ער פון די פאַרמערס.

דער פאַראַד האָט זיך אָנגעפאַנגען פון דעם האָל און האָט זיך געענדיקט לעבן דער שול.

מר. וויקער, דער מעיאָר פון דער מוניי־ציפאַליטעט און אייניקע פון די ערשטע פּיאָנערן אין אידנבּרידזש האָבן אין אַ גר־טען ענגליש דערקלערט פאַר די אידישע פאַרמערס און געסט, און אויך פאַר דער גרויסער צאָל קריסטן וואָס זיינען געקו־מען צו דער שמחה. די וויכטיקייט פון דעם יום־טוב, שילדערנדיק עפּיזאָדן פון די ערשטע פּיאָנערן איבערלעבונגען.

נאָכמיטאָג האָט דער פאָרזיצער איינגע־לאַדן אויף דער פּלאַטפאָרם אין שול הויף די פּיאָנערן־קריסטן וועלכע האָבן בייגע־טראָגן און געהאָלפן די קאָלאָניסטן אין די ערשטע יאָרן. אויך פאַרשטייער פון דער רעגירונג און אַנדערע פאַרטרעטער.

די באַגריסונגען זיינען אַלע געווען האַרציק און פול מיט לויב געזאַנג פאַר די וואונדערבאַרע דערגרייכונגען פון די ע־שטע פּיאָנערן וועלכע זיינען דורכגעפירט געוואָרן אונטער די שווערסטע באַדינגונ־גען.

באַגריסונגען זיינען דערהאַלטן געוואָרן פון דעם פערדראַלן מיניסטער פון אַגרי־קולטור, אָטאַוואַ; פּרעמיער ענדערסאָן פון מאַנקאַטשעוואַן; לייאָן קאָהען, טשערמאַן פון דער איק"אַ; ס. וו. דזשייקאָבס; בית־יתומים, ווייניפּעג; מושב זקנים, ווייניפּעג, און פון פילע אַלטע קאָלאָניסטן און פריינט וועלכע האָבן פאַרלאָזן די קאָלאָ־ניע.

עס האָבן אָנגענומען די מייטגליד פון פאַרלאַמענט פון זייער באַ־צירק, צייטונגס לייט פון נענגנס אַרום, פאַרשטייער פון רומיקע מוניציפּאַליטע־טען, אַלטע פאַרמערס פון דער קאָלאָניע, ק. ראָזנבערג פון דער איק"אַ, ב. צוקער, כאַן פון מאַסקאַטון, הערשל לייאָפּס פון מעלפאָרט, פּאָלאַט פון קיניסטינאָ, וואַלי־נער פון ווייניפּעג, ק. ברוואַר פון האַמבאָלד און אַנדערע.

מיט פרייד האָבן זיי אויפגענומען די פּערזענלאַכע באַגריסונג פון "דאָס אידי־שע וואָרט" און די סעפּעיעלע אויסגאַבע.

זייער וואַרימע באַגריסונגס בריוו זיי־נען פאַרגעלעזן געוואָרן פון מר. טאַמאַס דזשעלן, קאָמישאָנער פון אימיגראַציע; ראָבערט ענגלאַנד, קאָלאָניזאַציע אַפּטיי־לונג פון דער קאַנאַדער אייזנבאַן, און שאול ראַסקין, וועלכער האָט די גאַנצע צייט געפאָלגט צו זיין פּערזענלאַך פאַר־טראָטן.

דער גאַנצער עולם, טראָץ דער גרויסער היץ, האָט סם דעם גרעסטן געדולד אויס־געהערט אַלע באַגריסונגען און דערעס.

דאַן האָבן די פאַרמערס איינגעלאַדן די נעסט אַהיים אויף וועטשערע. עס איז